

MAQSUD SHAYXZODA VA OZARBAYJON ADABIYOTI TA'SIRI

Sevinch Anvarovna Hasanova

Faculty of Economics

Department of Transport Economics

ORCID: 0009-0005-6621-3409

Tashkent State Transport University, Tashkent, Uzbekistan

e-mail: khasanovasevinch7@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada Maqsud Shayxzoda va uning Boku shahridagi tahsili va Ozarbayjon adabiyoti bilan aloqasi o'rganilgan. Boku shahrida o'qish davrida Maqsud ko'plab o'zbek va turk adabiyotining buyuk vakillari bilan tanishib, o'z ijodini rivojlantirishda ulkan tajriba orttirgan. Maqola, shuningdek, Ozarbayjon adabiyoti, madaniyati va uning Maqsud Shaihzodaning ijodiga ta'sirini tahlil qiladi. Maqsudning Boku shahridagi o'qish davrida olgan bilimlari, u erdagi adabiy va madaniy muhit uning keyingi ijodiy faoliyatiga qanday ta'sir qilgani haqida batafsil fikrlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Maqsud Shayxzoda, Ozarbayjon adabiyoti, Boku, turk adabiyoti, Maqsudning ijodi.

Kirish

XX asr boshlarida O'zbekiston va Ozarbayjon o'rtasida adabiy, madaniy va ilmiy aloqalar rivojlanib bordi. Bu davrda Maqsud Shaihzoda kabi yoshlarda adabiy ta'lim olish uchun yangi imkoniyatlar ochildi. Boku shahridagi Dorilmuallim institutida tahsil olgan Maqsud o'z ijodini shakllantirishda Ozarbayjonning buyuk shoirlari va adabiyati ta'sirida bo'lgan. Ushbu maqolada Maqsudning Boku shahridagi o'qish davri, Ozarbayjon adabiyoti bilan tanishishi va uning ijodiga ta'siri masalalari muhokama qilinadi.

Asosiy qism.

XX asr boshlarida O'zbekiston va Ozarbayjon o'rtasidagi adabiy, madaniy hamda ilmiy aloqalar sezilarli darajada rivojlandi. Bu jarayon ikki xalqning o'zaro munosabatlarida nafaqat siyosiy, balki madaniy va ilmiy sohalarda ham yaqqol namoyon bo'ldi. Aynan shu davrda Maqsud Shayxzoda kabi yosh ijodkorlar uchun o'z ilmiy va adabiy salohiyatini rivojlantirish imkoniyatlari kengaydi. Boku shahridagi Dorilmuallim instituti esa o'sha davrda muhim ilmiy-ta'lim markazlaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etdi.

Maqsud Shayxzoda 1920-yillarda ushbu institutda tahsil olib, nafaqat o'zbek adabiyotining nazariy asoslarini puxta egalladi, balki ozarbayjon va turk adabiyoti bilan ham yaqindan tanishdi. U Imadaddin Nasimi, Muhammad

Fuzuli, Molla Panah Vagif kabi buyuk shoirlar ijodini chuqur o'rganib, ularning poetik an'analari va badiiy qarashlarini o'z ijodiga singdirdi. Ayniqsa, tasavvufiy adabiyot unsurlari hamda turk mumtoz adabiyoti Shayxzoda dunyoqarashi va ijodiy yo'nalishining shakllanishida muhim rol o'ynadi.

Boku shahridagi ta'lim yillari davomida uning ijodiga nafaqat adabiyot, balki san'at va ijtimoiy hayotning turli jabhalari ham kuchli ta'sir ko'rsatdi. O'sha davrdagi boy madaniy muhit, turli xalqlar an'analari uyg'unligi Shayxzodaning badiiy tafakkurini kengaytirdi. U ozarbayjon va turk shoirlarining lirik hamda falsafiy asarlarini o'rganish orqali o'z uslubini yanada boyitib, yangi g'oyalar va ifoda vositalarini ijodiga olib kirdi.

Shayxzodaning Boku davri uning o'zbek adabiyotiga bo'lgan yondashuviga ham sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Uning asarlarida ozarbayjon adabiyotiga xos badiiy rang-baranglik va g'oyaviy chuqurlik, shuningdek, turk mumtoz adabiyotining poetik shakllari yaqqol seziladi. Bu esa uning ijodida yangi badiiy qarashlar va uslubiy yangilanishlarning paydo bo'lishiga olib keldi.

Umuman olganda, Maqsud Shayxzodaning ijodi nafaqat o'zbek adabiyoti, balki ozarbayjon va turk adabiyotlari o'rtasidagi madaniy aloqalarning mustahkamlanishida ham muhim o'rin tutadi. U o'zining adabiy merosi orqali turkiy xalqlar o'rtasidagi ma'naviy yaqinlikni kuchaytirgan, ularning umumiy madaniy qadriyatlarini boyitgan ijodkor sifatida tarixda muhim o'rin egallaydi.

Xulosa va takliflar: Maqsud Shaihzoda Ozarbayjon adabiyoti va madaniyati bilan tanishish jarayonida ulkan ilmiy va ijodiy rivojlanishga erishdi. Boku shahridagi tahsil davrida Maqsud turk va Ozarbayjon adabiyotining buyuk vakillari bilan tanishib, ulardan ta'sirlandi. Bu tajriba Maqsudning adabiy faoliyatiga chuqur iz qoldirdi va uning she'riy asarlari uchun yangicha qarashlar, uslublar kiritishga yordam berdi. Maqsud Shaihzodaning ijodi nafaqat o'zbek, balki Ozarbayjon va turk adabiyotlarining uyg'unlashgan rivojlanishiga hissa qo'shdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Каримов Наим. "Мақсуд Шайхзода". Тошкент: Фан, 2009.
2. Алиев, Х. "Ozarbayjon adabiyoti tarixi". Boku: Azarbayjan Universiteti nashriyoti, 2005.
3. Турсунов, М. "O'zbek adabiyoti va uning jahondagi o'rni". Tashkent: Fan, 2011.